

УДК [784:378.091.31-057.87]:37.018.54:78

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5\(47\)-6275-6287](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-5(47)-6275-6287)

Фарина Наталія Петрівна професор, професор кафедри естрадного та вокально-хорового мистецтва факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне, <https://orcid.org/0000-0001-6822-5490>

Овсіюк Наталія Миколаївна старший викладач кафедри естрадного та вокально-хорового мистецтва факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне, <https://orcid.org/0000-0002-0156-118X>

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ГРУПОВОЇ ФОРМИ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглянуто особливості впровадження індивідуально-групової форми навчання у процесі вокальної підготовки студентів закладів мистецької освіти. Обґрунтовано необхідність оновлення підходів до професійної підготовки майбутніх педагогів-вокалістів з урахуванням вимог практичної діяльності, зокрема роботи з вокальними колективами. У цьому зв'язку акцентовано увагу на доцільності поєднання індивідуальної форми занять у класі сольного співу з елементами групової взаємодії студентів.

Проаналізовано індивідуально-групову форму навчання як педагогічний інструмент, що забезпечує розширення професійного досвіду студентів у процесі вокальної підготовки. Встановлено, що її застосування сприяє розвитку вокально-виконавських умінь, формуванню вокального слуху, навичок аналізу вокального виконання та елементів педагогічного мислення, необхідних для подальшої професійної діяльності.

Окреслено поетапну структуру професійного становлення студентів у класі сольного співу, яка включає пропедевтичний, аналітичний, орієнтовно-діяльнісний і практичний етапи. Показано, що поступове ускладнення навчальних завдань та зміна характеру взаємодії у навчальній групі забезпечують перехід від переважно виконавської діяльності до елементів педагогічної практики.

Зроблено висновок, що індивідуально-груповою формою навчання створює умови для інтеграції виконавського, аналітичного та педагогічного

компонентів професійної підготовки майбутніх викладачів вокалу та підвищує ефективність формування їхньої професійної готовності.

Ключові слова: вокальна підготовка, сольний спів, індивідуально-групова форма навчання, вокально-педагогічна діяльність, вокальний слух, професійна підготовка студентів.

Faryna Nataliia Petrivna Professor, Professor of the Department of Pop and Vocal-Choral Art, Faculty of Musical Arts, Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-6822-5490>

Ovsiuk Nataliia Mykolaivna Senior Lecturer of the Department of Pop and Vocal-Choral Art, Faculty of Musical Arts, Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine <https://orcid.org/0000-0002-0156-118X>

PECULIARITIES OF IMPLEMENTING THE INDIVIDUAL-GROUP FORM OF VOCAL TRAINING OF STUDENTS IN INSTITUTIONS OF ART EDUCATION

Abstract. The article examines the features of implementing an individual-group form of instruction in the process of vocal training of students in art education institutions. The need to update approaches to the professional training of future vocal teachers is substantiated, taking into account the requirements of practical activity, particularly work with children's vocal ensembles. In this context, attention is focused on the expediency of combining individual lessons in solo singing classes with elements of group interaction among students.

The individual-group form of instruction is analyzed as a pedagogical tool that expands students' professional experience in the process of vocal training. It is established that its application contributes to the development of vocal-performing skills, the formation of vocal hearing, the ability to analyze vocal performance, and elements of pedagogical thinking necessary for further professional activity.

A step-by-step structure of students' professional development in solo singing classes is outlined, including the propaedeutic, analytical, orientation-activity, and practical stages. It is shown that the gradual increase in the complexity of learning tasks and the changing nature of interaction within the learning group ensure a transition from predominantly performing activities to elements of pedagogical practice.

It is concluded that the individual-group form of instruction creates conditions for integrating performing, analytical, and pedagogical components of future vocal teachers' professional training and increases the effectiveness of forming their professional readiness.

Keywords: vocal training, solo singing, individual-group form of instruction, vocal-pedagogical activity, vocal hearing, professional training of students.

Актуальність проблеми. У положеннях Національної доктрини розвитку освіти України наголошується на важливій ролі мистецтва у вихованні особистості, що визначає зростання ролі мистецької освіти у формуванні ціннісних орієнтацій молоді.

Сучасний розвиток музичної освіти підвищує вимоги до професійної підготовки студентів-вокалістів. Йдеться не лише про вдосконалення вокально-виконавських умінь, а й про підготовку фахівців із подвійною професійною спрямованістю — як виконавців, так і викладачів естрадного вокалу, здатних працювати як в умовах індивідуального навчання, так і з вокальними ансамблями та дитячими колективами [1,2]. У практиці мистецьких закладів усе частіше постає запит на такі форми організації навчання, які дозволяють поєднати індивідуальну роботу зі студентом із елементами колективної взаємодії.

На цьому тлі інтерес викликає індивідуально-групова форма вокальної підготовки. Її впровадження, як показує практика, активізує навчальний процес і водночас сприяє розвитку комунікативних навичок студентів. Саме така форма організації навчання найбільшою мірою відповідає сучасним вимогам мистецької освіти, орієнтованої на поєднання індивідуалізації виконавського розвитку з формуванням навичок колективної взаємодії та педагогічної комунікації.

Водночас це питання ще не отримало достатнього наукового висвітлення у вокально-педагогічній літературі. Більшість досліджень і надалі зосереджується на індивідуальній формі навчання, тоді як колективний компонент залишається менш опрацьованим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях, присвячених професійній підготовці майбутніх викладачів музичного мистецтва акцентується на необхідності формування педагогічної компетентності та готовності до роботи з вокальними колективами [3].

У теоретичних дослідженнях вокальної педагогіки (Г. Стасько, О. Шуляр, М. Сливоцький) розглядаються питання формування співацького голосу та розвитку вокального слуху як основи виконавської стабільності [4].

Окремий напрям представляють дослідження вокальної методики (В. Антонюк, Ю. Юцевич), де акцентується увага на розвитку голосу та слухового контролю в умовах індивідуального навчання [1,6].

Разом із тим, аналіз наукових джерел дозволяє окреслити окремі аспекти формування вокально-виконавських умінь і педагогічної компетентності, тоді як питання інтеграції індивідуальної та групової форм навчання в умовах вокальної підготовки потребує подальшого системного осмислення.

Метою статті є визначення специфіки впровадження індивідуально-групової форми вокальної підготовки студентів у закладах мистецької освіти, виявлення умов її ефективного використання в навчальному процесі та визначення її впливу на розвиток вокально-виконавських умінь і творчої самостійності майбутніх фахівців.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні індивідуально-групової форми вокальної підготовки як проміжної моделі між індивідуальним навчанням і колективною вокальною практикою, що розширює функціональне призначення класу сольного співу. Уточнено його роль як інтеграційного навчального середовища, у межах якого паралельно здійснюється розвиток виконавських умінь і формування первинного педагогічного досвіду. Запропоновано поетапну модель професійного становлення студента, що відображає послідовний перехід від виконавської до педагогічної діяльності в умовах єдиного освітнього простору.

Виклад основного матеріалу. У професійній підготовці студентів-вокалістів закладів мистецького спрямування ключове місце посідає вокально-виконавська діяльність, яка виступає базовою складовою їхнього фахового становлення. Опанування вокального мистецтва є одним із ключових чинників формування професійної майстерності та фахової компетентності, оскільки забезпечує інтеграцію технічних, художньо-виконавських і комунікативних умінь майбутнього фахівця [1,2].

У межах дослідження вокально-виконавську діяльність доцільно розглядати як багаторівневий процес професійного розвитку студента. Він включає не лише технічне вдосконалення, а й поступове формування виконавського мислення та художньо-інтерпретаційних умінь. У результаті відбувається перехід від технічного відтворення до усвідомленої художньо-інтерпретаційної діяльності.

У сучасній вокальній педагогіці чітко простежується суперечність між індивідуальною моделлю навчання та вимогами майбутньої колективно-педагогічної практики. Усвідомлення цієї суперечності зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до організації вокальної підготовки у закладах мистецької освіти. У практичному вимірі ця суперечність відчувається особливо гостро в умовах реального навчального процесу, коли студент, демонструючи високий рівень індивідуального виконавства, водночас не завжди готовий до практичної реалізації

педагогічних функцій у колективних формах вокальної роботи. Саме тому порушене питання виходить за межі суто методичної площини і набуває характеру професійно-особистісного становлення майбутнього викладача вокалу. Це зумовлює перегляд можливостей класу сольного співу як базового середовища професійного становлення студентів-вокалістів.

У цьому контексті перспективною постає індивідуально-групова форма організації навчання у класі сольного співу, яка дозволяє поєднати розвиток індивідуальних вокально-виконавських умінь із набуттям первинного досвіду колективної педагогічної взаємодії. Її застосування створює передумови для розширення функціональних можливостей класу сольного співу як освітнього середовища, у межах якого поєднуються виконавська та педагогічна складові професійної підготовки. Практична реалізація такого підходу передбачає поступове розширення педагогічного інструментарію викладача шляхом інтеграції елементів групової взаємодії у структуру індивідуального навчання.

Виходячи з узагальнення емпіричного досвіду педагогів-вокалістів, а також власного досвіду роботи у закладі вищої освіти, можна припустити, що поєднання індивідуальної та індивідуально-групової форм організації занять у класі сольного співу може розглядатися як додатковий педагогічний ресурс удосконалення професійної підготовки майбутніх вокалістів. У такому контексті вона виступає не лише організаційним доповненням традиційної системи навчання, а й чинником розширення функціональних можливостей класу сольного співу як простору поєднання виконавської та педагогічної підготовки. Застосування такого підходу сприяє підвищенню ефективності професійної підготовки студентів і забезпечує більш цілісне формування їхньої готовності до виконавської та майбутньої педагогічної діяльності.

Як відомо, вокальна підготовка студентів у закладах мистецької освіти переважно здійснюється у класі сольного співу, де основна увага зосереджується на формуванні виконавських умінь і розвитку сценічно-виконавської майстерності, що узгоджується з положеннями сучасної естрадної вокальної школи [5]. Водночас професійна діяльність педагога естрадного вокалу не обмежується лише здатністю виконувати вокальні твори на високому художньому та технічному рівні, що є підставою для оновлення змісту індивідуальних занять із акцентом на формування педагогічної складової професійної підготовки виконавця.

Спостереження за діяльністю студентів під час педагогічної практики на бакалаврському та магістерському рівнях свідчать про те, що одним із найскладніших аспектів професійної підготовки майбутнього педагога-вокаліста є організація роботи з вокальними колективами (ансамблем і

хором). Попри те, що навички вокально-ансамблевої взаємодії формуються у процесі вивчення комплексу фахових дисциплін, зокрема хорового та ансамблевого класу, вокалу, методики викладання постановки голосу, вокально-хорового аранжування тощо, рівень практичної готовності студентів до вокально-педагогічної діяльності часто виявляється недостатнім [3].

Однією з причин такої ситуації є те, що у структурі навчального процесу переважає орієнтація на індивідуальний результат, тоді як колективно-педагогічний компонент залишається фрагментарним.

Унаслідок цього підготовка студентів нерідко зосереджується переважно на індивідуальному виконавстві, тоді як навички роботи з вокальним колективом потребують більш цілеспрямованого й систематичного розвитку. У цьому контексті проблема набуває особливої ваги саме на етапі практичної підготовки, що визначає необхідність її цілеспрямованого удосконалення.

Під індивідуально-груповою формою навчання розуміємо таку організацію освітнього процесу, яка передбачає поєднання індивідуальної та групової взаємодії викладача зі студентами. Застосування цієї форми навчання створює умови для ефективного розвитку співацького голосу та вокального слуху студентів [4], а також сприяє формуванню їхньої педагогічної самостійності у процесі моделювання практичних ситуацій роботи з вокальним колективом. На наш погляд, саме ця комбінація індивідуального й групового компонентів є найбільш продуктивною в умовах сучасної мистецької освіти. Такий підхід дозволяє розширити межі традиційної вокальної підготовки без відмови від індивідуальної форми навчання.

Важливо підкреслити, що йдеться не про механічне поєднання індивідуальних і групових занять, а про цілеспрямоване створення педагогічної ситуації взаємонавчання, у якій кожен студент одночасно виступає і як виконавець, і як спостерігач, і як потенційний педагогічний суб'єкт. Така багатопозиційність змінює сам характер сприйняття навчального процесу та підсилює його рефлексивний потенціал.

Реалізація індивідуально-групової форми навчання у класі сольного співу є можливою за таких умов: наявності в межах педагогічного навантаження викладача групи студентів у кількості не менше двох осіб. Кожен студент у процесі професійного становлення проходить чотири взаємопов'язані етапи, що характеризуються різними видами навчально-виконавської діяльності та поступовим ускладненням педагогічних завдань.

Запропонована методична модель організації навчання передбачає, що на кожні дві академічні години заняття залучаються два студенти, які

перебувають на різних етапах підготовки. Такі студенти формують ядро навчальної групи. Інші здобувачі освіти, які тимчасово вільні від аудиторних занять, можуть за власним бажанням бути присутніми на заняттях класу сольного співу. У такий спосіб навчальна група може охоплювати від двох до шести і більше студентів.

Зазначені організаційні умови створюють передумови для розширення педагогічної взаємодії, оскільки студенти отримують можливість працювати з викладачем не лише в межах двох академічних годин на тиждень, передбачених навчальним планом, а й упродовж тривалішого часу — до трьох–чотирьох годин і більше в межах загального робочого навантаження викладача.

Ефективність реалізації запропонованої моделі значною мірою визначається організаційними умовами освітнього процесу, зокрема кількісним складом навчальної групи та готовністю викладача до впровадження інтерактивних форм роботи.

У сучасних дослідженнях з естрадної вокальної педагогіки акцентується увага на тому, що розвиток вокального слуху студентів не може обмежуватися лише процесом безпосереднього виконавського відтворення, а також передбачає активне залучення до слухового аналізу, порівняльного спостереження та свідомого оцінювання виконавської діяльності інших співаків. У працях з питань естрадного вокального виконавства підкреслюється значення сценічно-виконавського досвіду та розширення художньо-інтерпретаційного поля майбутнього виконавця як одного з ключових чинників формування професійної готовності [5]. У сукупності ці положення засвідчують, що ефективна вокальна підготовка здобувачів освіти потребує поєднання аналітичного розвитку слухових навичок із практикою виконавського становлення та сценічної діяльності.

Водночас зазначений підхід потребує подальшого узагальнення й теоретичного осмислення з урахуванням сучасних вимог до підготовки майбутніх педагогів-вокалістів, оновлення змісту програм із сольного співу та специфіки їхньої подальшої вокально-педагогічної діяльності. У працях, присвячених методиці формування співацького голосу, також наголошується на необхідності комплексного підходу до розвитку вокальних і слухових навичок як взаємопов'язаних компонентів професійної підготовки [4]. У цьому контексті доцільним постає поступове розширення меж традиційного індивідуального навчання та інтеграція елементів колективної взаємодії, що відповідає сучасним тенденціям естрадної вокальної педагогіки [5].

Реалізація індивідуально-групової форми навчання у класі сольного співу передбачає поетапну організацію професійного становлення

студентів, що забезпечує поступовий перехід від виконавської до педагогічної діяльності. У межах запропонованої моделі навчальний процес вибудовується як система взаємопов'язаних етапів, кожен з яких відображає ускладнення навчально-виконавських завдань та розширення педагогічного досвіду студента в умовах поєднання індивідуальної та групової взаємодії.

На першому, пропедевтичному етапі (перший семестр) домінує індивідуальна робота з викладачем, спрямована на постановку та розвиток співацького голосу. У цей період закладаються основи вокально-технічної підготовки, що охоплює формування правильного співацького дихання, координацію звукоутворення, роботу артикуляційного апарату та розвиток інтонаційної точності, які в сукупності визначають становлення виконавської культури студента [4].

Паралельно відбувається первинне формування вокально-слухових уявлень і навичок слухового контролю, що забезпечує здатність студента усвідомлювати якість власного звучання та поступово коригувати виконавські дії в процесі навчання. Значну увагу приділено також розвитку емоційно-виразного компонента співу, який реалізується через виконання вокально-тренувальних вправ і роботу над навчальним репертуаром.

На пропедевтичному етапі викладач зосереджується на формуванні базових вокально-технічних навичок студента. У процесі заняття він демонструє окремий вокально-технічний прийом (зокрема тип дихання, характер атаки звука або артикуляційний елемент), після чого пропонує студентові його відтворення.

Виконання супроводжується безпосередньою корекцією з боку викладача в режимі реального часу, що забезпечує оперативне усвідомлення та виправлення технічних неточностей і сприяє формуванню первинних навичок вокального самоконтролю.

Основними видами навчальної діяльності на цьому етапі є індивідуальні заняття з викладачем, систематичне виконання вокально-технічних вправ, а також початкова робота над формуванням художньої виразності виконання. У цілому пропедевтичний етап виконує функцію фундаментальної підготовки, в межах якої закладаються базові професійні навички, необхідні для подальшого розвитку виконавської та педагогічної складової підготовки студента.

На другому, аналітичному етапі (другий семестр) навчальна діяльність студента виходить за межі суто індивідуальної вокальної роботи та поступово доповнюється елементами педагогічного спостереження й аналізу. У цей період важливим стає усвідомлення структури навчального заняття, логіки педагогічних дій викладача та способів застосування методичних прийомів у роботі з різними виконавськими типами.

Студенти залучаються до спостереження за заняттями викладача з іншими здобувачами освіти, що дозволяє не лише фіксувати окремі педагогічні рішення, а й поступово вибудовувати уявлення про цілісність вокально-навчального процесу. Паралельно здійснюється самостійна аналітична робота, яка передбачає слухове спостереження за вокальним матеріалом у класі та поза ним, зокрема через аналіз аудіозаписів навчального й професійного виконання.

На цьому етапі викладач організовує навчальний процес таким чином, щоб студент поступово залучався до педагогічного спостереження та елементів аналізу виконавської діяльності. Під час заняття один зі студентів виконує вокальний матеріал або вправи, тоді як інші здобувачі освіти виконують роль слухачів-аналітиків і за завданням викладача фіксують окремі параметри виконання (інтонаційна точність, якість звукоутворення, дихальна опора, артикуляція). Після виконання викладач організовує коротке обговорення, узагальнює спостереження студентів та акцентує увагу на методичних аспектах корекції вокального звучання. Така форма роботи сприяє формуванню первинних навичок педагогічного аналізу, розвитку вокально-слухової спостережливості та усвідомленню структури навчального заняття.

Спостереження показують, що навіть короточасне залучення студентів до ролі слухача-аналітика під час занять інших здобувачів освіти поступово змінює характер їхнього професійного мислення, оскільки вони починають інакше оцінювати не лише власне виконання, а й процес формування вокального звуку в інших виконавців.

На третьому, орієнтовно-діяльнісному етапі (3–4 семестри) відбувається поступове включення студента в реальну педагогічну взаємодію, що поєднує виконавську підготовку з первинним досвідом роботи з іншими здобувачами освіти. У цей період індивідуальна вокальна діяльність доповнюється участю у практичних формах роботи під керівництвом викладача.

Спочатку студент долучається до процесу розспівування та елементарного налаштування співацького голосу інших здобувачів, виконуючи окремі завдання, спрямовані на розвиток слухового контролю та спостереження за якістю вокального звучання. Надалі характер діяльності ускладнюється і передбачає взаємодію вже з групою студентів, присутніх у класі, що розширює межі індивідуальної виконавської практики.

На третьому етапі викладач поступово залучає студента до виконання елементів педагогічної діяльності в умовах навчального заняття. У процесі роботи студент бере участь у проведенні окремих фрагментів заняття, зокрема у розспівуванні, налаштуванні співацького апарату інших

здобувачів освіти та демонстрації вокально-технічних вправ. Викладач при цьому здійснює координацію та корекцію дій студента, акцентуючи увагу на методиці подачі матеріалу, якості слухового контролю та способах реагування на вокальні труднощі інших виконавців.

Така організація навчальної діяльності забезпечує формування первинних умінь педагогічної взаємодії, розвиток здатності до оперативної корекції вокального звучання та усвідомлення логіки педагогічного впливу в умовах групової роботи.

У межах цього етапу формується здатність до первинного педагогічного впливу, зокрема до корекції окремих елементів вокального звучання та усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків у процесі формування голосу. Важливим є також розвиток уміння поєднувати виконавські завдання з елементами організації навчальної взаємодії, що поступово формує основу педагогічного моделювання вокального процесу.

У результаті студент переходить від позиції спостерігача до активного учасника навчального процесу, у якому виконавська та педагогічна складові починають функціонувати як взаємопов'язані елементи професійного становлення.

На четвертому, практичному етапі (7–8 семестри) здійснюється перехід до повноцінної вокально-педагогічної діяльності в умовах педагогічної практики. Викладач організовує навчальний процес як наближений до реальної вокально-педагогічної діяльності. Студенти виконують роль умовного викладача під час окремих фрагментів заняття: самостійно добирають і проводять розспівування, визначають вокальні труднощі навчального репертуару та пропонують способи їх подолання для інших здобувачів освіти. Викладач здійснює загальне керівництво, коригує педагогічні рішення студентів та акцентує увагу на точності методичних дій, логіці пояснень і вмінні працювати з групою. Така форма роботи забезпечує інтеграцію виконавських, аналітичних і педагогічних умінь, сприяє формуванню професійної самостійності та готовності до реальної роботи з вокальними колективами.

Студенти демонструють сформовані компетентності у роботі з вокальними колективами або навчальними групами. Перед практикою вони апробують вокально-методичні підходи у роботі з групою студентів класу сольного співу: добирають вправи для розспівування, визначають вокальні труднощі репертуару та моделюють способи їх подолання. У межах цього етапу розвивається здатність організовувати колективну вокальну діяльність, поєднувати індивідуальні та групові завдання, прогнозувати виконавські труднощі та застосовувати елементи педагогічного керівництва в ансамблевій взаємодії [5]. Саме на цьому рівні відбувається інтеграція

виконавського, аналітичного та педагогічного досвіду, що забезпечує формування цілісної професійної готовності майбутнього викладача вокалу.

Таким чином, упродовж навчання від 1 до 8 семестру відбувається послідовна трансформація професійного становлення студента-вокаліста: від опанування базових вокально-технічних навичок і формування первинної виконавської культури на початковому етапі — до розвитку аналітичного мислення, здатності до слухового спостереження та педагогічної рефлексії на проміжних етапах підготовки. На завершальному етапі студент переходить до усвідомленого моделювання вокально-педагогічного процесу, інтегруючи виконавський, аналітичний і методичний досвід у практичній діяльності. Така динаміка забезпечує послідовне ускладнення професійної діяльності та формування готовності до виконавської й педагогічної роботи в їхній єдності.

Запропонована модель індивідуально-групової форми вокальної підготовки забезпечує цілісність і поетапність формування професійних компетентностей студентів, оскільки створює умови для взаємопов'язаного розвитку вокального слуху, аналітичного мислення та педагогічних умінь у процесі ускладнення навчально-виконавської діяльності. Дослідження ґрунтується на узагальненні власного педагогічного досвіду викладання фахових дисциплін на кафедрі естрадного та вокально-хорового мистецтва факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. Це дало змогу виявити особливості організації вокальної підготовки та обґрунтувати доцільність запропонованої моделі індивідуально-групового навчання.

Висновки. Аналіз теоретичних підходів і узагальнення практичного досвіду показують, що вокально-виконавська діяльність є ключовим компонентом професійного становлення студентів мистецьких закладів і водночас основою їхньої підготовки до майбутньої педагогічної роботи.

У цьому контексті вона постає не як суто організаційний елемент навчання, а як цілісна модель професійного становлення майбутнього фахівця, що поєднує виконавський, аналітичний і педагогічний компоненти підготовки.

Традиційна система навчання у класі сольного співу, яка переважно орієнтується на індивідуальну форму роботи, забезпечує розвиток виконавських умінь, однак не повною мірою готує студентів до практичної діяльності викладача вокалу, зокрема до роботи з вокальними колективами. Впровадження індивідуально-групової форми навчання дозволяє поєднати вокально-виконавську підготовку з набуттям первинного педагогічного досвіду вже в умовах класу сольного співу. Запропонована поетапна структура (пропедевтичний, аналітичний, орієнтовно-діяльнісний і практичний

етапи) забезпечує поступовий перехід від виконавської діяльності до педагогічної практики та сприяє формуванню цілісної професійної готовності майбутнього викладача вокалу. У таких умовах розвиток вокального слуху, аналітичного мислення та педагогічних умінь відбувається взаємопов'язано, що посилює практичну спрямованість професійної підготовки.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичного забезпечення індивідуально-групової форми навчання та вивчення можливостей її впровадження в різних типах мистецьких закладів і на різних рівнях професійної підготовки.

Література

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. Київ: Віпол, 2007. 174 с.
2. Кузьмічова В. А. Формування вокальної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Professional Art Education*. 2021. Т. 2, № 1. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.34142/27091805.2021.2.01.04>
3. Гончаренко С. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до саморозвитку у вокально-педагогічній діяльності. *Молодь і ринок*. 2021. № 11 (197). С. 51–58. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.252926>
4. Стасько Г. Є., Шуляр О. Д., Сливоцький М. Ю. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. 336 с.
5. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа : навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти культури і мистецтв. Вид. 2-ге. Вінниця : Нова книга, 2006. 384 с.
6. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу : навчально-методичний посібник. Київ : ІЗМН, 1998. 160 с.

References

1. Antoniuk, V.H. (2007). *Vokalna pedahohika (solnyi spiv)* [Vocal pedagogy (solo singing)]. Kyiv: Vipol. 174 s. [in Ukrainian].
2. Kuzmichova, V.A. (2021). *Formuvannia vokalnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva* [Formation of vocal competence of future music teachers]. *Professional Art Education*, 2(1), pp. 28–34. DOI: https://doi.org/10.34142/270918_05.2021.2.01.04 [in Ukrainian].
3. Honcharenko, S. (2021). *Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do samorozvytku u vokalno-pedahohichnii diialnosti* [Pedagogical conditions for forming future music teachers' readiness for self-development in vocal-pedagogical activity]. *Molod i rynek*, 11(197), pp. 51–58. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.252926> [in Ukrainian].
4. Stasko, H.Ye., Shuliar, O.D., Slyvotskyi, M.Yu. (2010). *Holos liudyny ta vokalna robota z nym* [The human voice and vocal work with it]. Ivano-Frankivsk: Vydavnytstvo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni V. Stefanyka. [in Ukrainian].
5. Prokhorova, L.V. (2006). *Ukrainska estradna vokalna shkola* [Ukrainian pop vocal school]. Vinnytsia: Nova knyha. [in Ukrainian].

6. Yutsevych, Yu.Ye. (1998). Teoriia i metodyka formuvannia ta rozvytku spivatskoho holosu [Theory and methodology of formation and development of the singing voice]. Kyiv: IZMN. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 14.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.05.2026